

به نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان - دانشکده بهداشت

نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

طرح درس ترمی (Course Plan)

عنوان درس: اصول اپیدمیولوژی و روش تحقیق رشته و مقطع تحصیلی: MPH تعداد واحد: ۳ نظری-عملی (برنامه واحد) شماره درس: 141351200
نیمسال اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ مدرس: دکتر فرشته زمانی fe.zamani@gmail.com زمان حضور در دفتر کار: یکشنبه

• شرح درس:

در شناخت چالش ها و پاسخ به سوالات مربوط به حوزه بهداشت عمومی، روش تحقیق از دروس مهم و اساسی است. با توجه به سرفصل های درس، علاوه بر معرفی دو رویکرد کمی و کیفی، در این درس عمدتاً به کاربرد روش های تحقیقات کمی در بهداشت عمومی پرداخته می شود. در تحقیقات کمی یا قیاسی^۱، محققان در واقع یک یا چند فرضیه را آزمون می کند و یا با دیدگاه کمی به سوالات پژوهش پاسخ می دهد. در اینصورت دانشجویان توانایی لازم برای پاسخگویی به بخشی از سوالات حوزه سلامت را بدست می آورند. البته تا حدودی با رویکرد تحقیقات کیفی برای تدوین ابزار جدید آشنا خواهند شد اما عملاً در دوره های بعدی بطور وسیعتری با انواع روش های کیفی و کاربرد آن در بهداشت عمومی و ارتقا سلامت آشنا خواهند شد.

❖ اهداف آموزشی (مطابق با سرفصل های ۱ واحد سهم این درس)

از دانشجویان محترم انتظار می رود در پایان این درس قادر باشند :

- انواع دسته بندی تحقیقات در بهداشت عمومی را مقایسه کنند.
- نمونه ای از مسائل و چالش های نیازمند تحقیق در بهداشت عمومی را بیان کنند.
- نحوه تعیین اولویت های تحقیق در بهداشت عمومی را توضیح دهند.
- در مورد Health systems research با مثال توضیح دهند.
- با چند مثال، نحوه تدوین عنوان را نشان دهند.
- بیان مساله و بررسی متون را در پروپوزال تمرینی بنویسند.
- اهداف پژوهشی را در پروپوزال تنظیم نمایند.
- پرسش های پژوهش، را در پروپوزال بنویسند.
- فرضیه های پژوهش را در پروپوزال بنویسند.
- نقش و نحوه اندازه گیری متغیرهای پژوهش را در پروپوزال بنویسند.
- روش کار و نوع مطالعات را براساس فرضیه ها یا سوالات پژوهش در پروپوزال تنظیم نمایند.

- نحوه تنظیم طرح کار در قسمت روش مطالعه برای انواع طرح‌های پژوهشی (نحوه کاربرد مطالعات مقطعی، اکولوژیک، مورد شاهدهی، کوهورت، مداخله‌ای، در تحقیقات پیرامون سلامت عمومی جامعه) را تمرین کنند.
- نحوه تدوین ابزارهای معتبر بومی برای پژوهش و شیوه‌های جمع‌آوری اطلاعات (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، چک لیست) براساس انواع متغیرها عملاً نشان دهند.
- **ملاحظات اخلاقی**، اخذ رضایت نامه، در مراحل مختلف و نحوه برخورد با مشکلات احتمالی، plagiarism را تشریح نمایند.
- در طرح اجرایی مطالعه، منابع و بودجه لازم، را محاسبه نمایند.
- در طرح اجرایی مطالعه، جدول گانت، را تدوین نمایند.
- پروپوزال نهایی، را برای پیش‌آزمایی آماده نمایند.
- اصول و نحوه گزارش نتایج تحقیق یا پایان نامه را توضیح دهند.
- چگونگی تهیه انواع مقالات را تمرین نمایند.
- به نقد چند مقاله بپردازند.

• فعالیت‌ها و تجربیات یادگیری دانشجویان:

- از دانشجویان محترم انتظار می‌رود:
- ۱- حضور منظم در کلاس‌های درس و شرکت در مباحث علمی .
 - ۲- متناسب با مطلب ارائه شده در هر جلسه، به تمرین و انجام فعالیت یادگیری تعیین شده از سوی مدرس مربوطه در تاریخ مقرر بپردازند. انجام این فعالیت موجب یادگیری بیشتر دانشجویان محترم شده و نارسایی‌های احتمالی در ارائه مطلب از سوی مدرس انعکاس خواهد یافت و منجر به شفاف سازی بیشتر محتوی ارائه شده خواهد شد .
 - ۳- با مطالعه منابع و مقالات مرتبط با هر موضوع زیر بنای علمی و معلومات خود را تقویت نمایند و با عنایت به موضوع پیشنهادی هر دانشجو مقالاتی مرتبط (فارسی و لاتین) را مطالعه خواهند نمود.
 - ۴- باتوجه به مقطع تحصیلی دانشجویان، این درس با مشارکت فعال دانشجویان ارائه خواهد شد در پایان دانشجویان طبق الگوی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، پروپوزالی را که در طول ترم آماده و تکمیل نموده است به اساتید درس ارائه خواهد داد.

❖ روند ارزشیابی:

- ۱- مشارکت فعال در مباحث کلاس و پروپوزال تکمیل شده ۵۰٪
- ۲- امتحان میان ترم و پایان ترم ۵۰٪

❖ برنامه زمانبندی ارائه موضوعات درس و فعالیت های یادگیری

جلسه	رئوس مطالب (مفاهیم مورد انتظار تدریس)	فعالیت فراگیران
۰۱	مقدمه: تعاریف- کلیات و مقایسه تحقیقات کمی و کیفی- انتخاب حوزه تحقیق- سؤالات بی پاسخ و چالش های نیازمند تحقیق در بهداشت عمومی- منابع انتخاب موضوع- تعیین اولویت های تحقیق در بهداشت عمومی و معرفی Health systems research projects	شرکت در بحث
۰۲	❖ معرفی فرم پروپوزال دانشگاه براساس انواع تحقیق و مراحل آن، نحوه تدوین عنوان، بیان مساله و بررسی متون	مطالعه، و شرکت در بحث
۰۳	تنظیم اهداف، پرسش ها و یا فرضیه های پژوهش، تعریف و نقش متغیرها- لزوم انتخاب نوع مطالعات براساس فرضیه ها یا سؤالات پژوهش در بهداشت عمومی	مرور پروپوزال های مصوب، شرکت در بحث و تمرین در کلاس و انجام تکالیف
۰۴	❖ نحوه تنظیم طرح کار در قسمت روش مطالعه در طرح های پژوهشی (نحوه کاربرد مطالعات مقطعی، اکولوژیک، مورد شاهدهی، کوهورت، مداخله ای، در تحقیقات پیرامون سلامت عمومی جامعه) و طراحی مداخله	مرور مقالات، مطالعه، شرکت در بحث، پاسخ به سؤالات تمرین
۰۵	نحوه تدوین ابزارهای معتبر بومی برای پژوهش و شیوه های جمع آوری اطلاعات (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، چک لیست) براساس انواع متغیرها	مرور مقالات، مطالعه و شرکت در بحث و تمرین
۰۶	ملاحظات اخلاقی، اخذ رضایت نامه، در مراحل مختلف و نحوه برخورد با مشکلات احتمالی، plagiarism	مرور مقالات، تمرین، شرکت در بحث و انجام تکالیف
۰۷	- طرح اجرایی مطالعه، منابع و بودجه لازم، جدول گانت، تهیه پروپوزال نهایی، پیش آزمایی روش تحقیق،	تمرین، شرکت در بحث و انجام تکالیف
۰۸	❖ اصول گزارش نویسی و نحوه گزارش نتایج تحقیق یا پایان نامه و چگونگی نشر آن و تهیه مقاله و انواع مقالات و نحوه نقد مقالات	مطالعه، تمرین و ارائه فرم پروپوزال تکمیل شده

❖ در صورت لزوم موارد فوق غیر حضوری خواهد بود

منابع اصلی:

1. Varkevisser CM, Pathmanathan I, Brownlee A. Designing and conducting health systems research projects: part 1, proposal development and fieldwork. Health systems research training series; v. 2, part 1.
2. World Health Organization/ International Development Research Centre.
3. Polit DF. Beck CT. Nursing Research: Principle and Methods. Lippincott Williams & Wilkins. Philadelphia. PA. USA.
۴. دکتر علی اکبر حقدوست ، دکتر صغری فلاحی ، محسن کولیوند ، دکتر ایمان تهمتن ، افشین پرویز پناه، روش شناسی در پژوهش. نشر گپ ویراست آخر.
۵. ژیلایا عابد سعیدی ، صدیقه امیر علی اکبری روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. نشر جامعه نگر، ویراست دوم.
۶. پولیت، بک، هانگلر، اصول تحقیق پرستاری، روشها، ارزیابی و کاربرد. مترجم دهقان نیری ناهید و اسدی نوقانی احمدعلی ، چاپ اول، تهران، نشراندیشه رفیع، ویراست آخر.